

Syv og Tredivte Møde.

Mandagen den 6te December

Protokollen for forrige Møde blev oplæst.

Formanden: Jeg har at anmelde, at jeg fra Formanden i det andet Thing har modtaget det der vedtagne Forslag til Finantslov for Finantsaaret fra 1ste April 1859 til 31te Marts 1860 med Anmodning om dets Forelæggelse for Landstinget. Forelæggelsen skeer herved.

Efter Dagsordenen gik man derpaa over til Forespørgsel fra den tredie Landstingsmand for 11te Kreds (Bloch) til Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet: „Mener den høitærede Minister ikke, at Tiden nu er kommen, til at frigjøre Almueffolen ved at hævde den endnu bestaaende Skoletvang?“

Bloch: Naar jeg har tilladt mig at stille den foreliggende Forespørgsel, da ligger det allerede i Spørgsmaalets Form, at jeg er tilbøielig til at betragte den omspurgte Frigjørelse af Almueffolen som betimelig. Det er mig særdeles hjært, at jeg med denne min Betragtning af Almueffolens Tilstand kan stille mig paa en Grund, hvis Godhed og Fasthed den høitærede Minister visnok vil anerkjende. Det er den Grund, der er lagt ved Loven af 2den Mai 1855, der under en vis Betingelse giver vedkommende Forældre og Børgere frit Valg imellem at benytte Almueffolen for deres Børn, og paa anden Maade at sørge for deres Underviisning. Det er mig en Glæde at udtale min fulde Anerkjendelse af det betydningsfulde Skridt, der derved er gjort i den Retning, som jeg anseer for den eneste rette; men jeg kan dog ikke udtale denne Anerkjendelse uden dertil at knytte det Haab, at denne meget lovende Begyndelse ikke maa savne sin Fortsættelse og Fuldendelse, idet jeg ikke kan forfølge, at den derved girne Frihed hverken er tilstrækkelig for den Deel af Befolkningen, der befinder sig under Almueffolens Om-

raade, eller for Almueffolen selv. Jeg har Intet imod, at et hjemme underviist Barn er forpligtet til at underkaste sig den offentlige Examen i Skolen; en saadan Forpligtelse maatte formeentlig vedblive at paahvile saadanne Børn, ogsaa efterat en fuldstændig Skolefrihed var indført; men at en saadan Examination kan have tilfølge, at Børnet iglen kan blive underkastet Skoletvang, deri ligger efter min Mening det Mislige og Beslagellige for begge Parter, baade for Almueffolen og for de Forældre, der befinde sig under dens Myndighed. Skoletvangen med hele sit forkastelige Mulktingsvæsen bliver saaledes ved at bestaae, og Frihedens Besiddelse, knyttet til den i Loven stillede Betingelse, bliver meget usikker. Jeg skal kun ganske let berøre den Vilkaarlighed og den store Forskjellighed i Bedømmelsen, der her saaledes vil kunne gjøre sig gjældende, men jeg skal fremhæve, at et hjemme underviist Barn i Regelen altid vil være uheldig stillet, ved en saadan offentlig Examination i Skolen, hvor det vil befinde sig under uvante Forhold og ligeoverfor en fremmed Lærer, med hvis Naade at tale og spørge paa det ikke er fortroligt, og hvor det rimeligvis ikke med den samme Færdighed og Raffhed som Skolens dresserede Børn vil kunne gjøre Rede for, hvad det har lært, selv om det i Grunden ved Mere og inderligere har tilegnet sig det Hørte og Læste end disse. I at danne examensdygtige Elever vil Skolen altid beholde sin overveiende Styrke. Hvoilket nu end en saadan Examensdygtighed har at betyde med Hensyn til den aandelige Udvikling, saa er det dog, saalænge Examensvæsenet spiller saa stor en Rolle hos os, at vente, at der vil blive lagt saa stor en Vægt derpaa, at de i Hjemmet underviste Børn vanskelig vil kunne svare til Skolens Fordringer, og at Hjemmeunderviisningen saaledes ofte — hvor megen Glib og Omhu der end kan være anvendt derpaa — vil blive erklæret for utilfredsstillende. Et saadant Barn vil da efter Loven blive undergivet Skoletvang. Vil man nu sige, at dette ikke har Stort at betyde, skal jeg med Forbigaaelse af alle andre Hensyn kun fremhæve dette ene, at en saadan Evang ofte,